

Το πολιτικό τραγούδι στην Ελλάδα πέρασε από χίλια μύρια κύματα. Μέσα στον 20ό αιώνα ο ιστορικός και πανέμορφος αυτός τόπος πέρασε τρεις δικτατορίες, δύο παγκόσμιους πολέμους, δύο χρεοκοπίες και έναν εμφύλιο πόλεμο!

Άνθρωποι ευαίσθητοι, συνθέτες, τραγουδιστές, στιχουργοί θέλησαν να αντισταθούν μέσα από την Τέχνη τους σε ανελεύθερα καθεστώτα, σε μαζικές υστερίες και λαϊκισμούς ή και να δείξουν ότι «της κοινωνίας η διαφορά φέρνει στον κόσμο μεγάλη συμφορά».

Τραγουδούσαν, έγραφαν, εμφανίστηκαν σε συναυλίες με πύρινο λόγο.

Πολλοί διώχθηκαν με φυλακές και εξορίες, ενώ τα τραγούδια τους απαγορεύτηκαν με κορυφαίο αλλά όχι μοναδικό παράδειγμα τα τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη κατά τη χούντα. Η πλειονότητα των ομοτέχνων τους την ίδια ταραγμένη εποχή προτίμησε τα... τραγούδια του έρωτα, για να μην μπλεχτεί. Έτσι γίνεται πάντα.

Δίπλα στο πολιτικό τραγούδι ανθίζει σε καιρούς κρίσης και ένα είδος του έντεχνου τραγουδιού, το οποίο έχει «κοινωνικό στίχο». Αντλεί την έμπνευσή του από την κοινωνική και πολιτική συγκυρία, συνήθως μία μεγάλη κρίση ή ένα γεγονός που συγκινεί το πλήθος.

Βέβαια σε καιρούς έντασης «διαπρέπουν κάτι ατσίδες, κάτι μίμοι, κάτι νάνοι» (Σαββόπουλος στο τραγούδι «Μην περιμένετε αστεϊάκια»). «Στα ρεζιλίκια μας τοκίζοντας κανείς ποτέ δεν χάνει», πρόσθετε...

Ο Νίκος Πορτοκάλογλου έγινε πρόσφατα πρόσωπο των ημερών λόγω ενός τραγουδιού του, που από κάποιους εξελήφθη ως «μνημονιακό»! Από την άλλη πλευρά η Χαρούλα Αλεξίου ήταν αυτή που συζητήθηκε εν θερμώ, διότι τραγούδησε σε αυτοσχέδια συναυλία υπέρ των καθαριστριών που απολύθηκαν από το υπουργείο Οικονομικών.

Ιδού ο στίχος του Πορτοκάλογλου, όπου κάποιοι εντόπισαν ομοιότητες με τοποθετήσεις του... Θεόδωρου Πάγκα-

Νικητές και ηττημένοι, όλοι χάσαμε μαζί...

...ακόμη και ο Πάγκαλος! Το τραγούδι με πολιτικές αιχμές, υπονοούμενα και καταγγελία αποθεώθηκε παγκοσμίως, αλλά αμφισβητήθηκε με λαϊκιστικό τρόπο, αν όχι με υφέρποντα φασισμό. Λένον, Ντίλαν, Στινγκ, Μπαέξ κ.ά. δέχτηκαν επικριτικά σχόλια από τον Τύπο και τους ίδιους τους ακροατές τους



Το 1988, τότε που δεν υπήρχαν social media, ο Πορτοκάλογλου ως μέλος των Φατμέ τραγουδούσε μεταξύ άλλων πως «όλο κάτι άσχετοι κερδίζουν με κόλπα και εφέ...».

λου και μέσα από τα social media άρχισαν να λιθοβολούν τον τραγουδοποιό:

*Είναι η πόλη μου καμένη,
Είν' η χώρα μου μισή,
νικητές και νικημένοι,
όλοι χάσαμε μαζί*

Αυτό το «μαζί» στη χώρα όπου πάντα φταίνε οι άλλοι -οι εκάστοτε άλλοι, τρομάρα μας, διότι αλλάζουμε και στρα-

τόπεδα, όπως τα πουκάμισα, ενίοτε και γρηγορότερα...- ενόχλησε.

Είτε μαζί τα φάγαμε είτε μαζί χάσαμε, ένα και το αυτό...

Το 1988, τότε που δεν υπήρχαν social media, ο Πορτοκάλογλου ως μέλος των Φατμέ μαζί με τη Χαρούλα Αλεξίου και την Αφροδίτη Μάνου τραγουδούσαν στο «Ζουμ» ένα άλλο δικό του τραγούδι:

*Όλο κάτι άσχετοι κερδίζουν
με κόλπα και εφέ
κι εμάς που λίγα μας χωρίζουν
δεν σμίγουμε ποτέ*

Το τραγούδι με πολιτικές αιχμές, υπονοούμενα και καταγγελία αποθεώθηκε παγκοσμίως, αλλά αμφισβητήθηκε με λαϊκιστικό τρόπο, αν όχι με υφέρποντα φασισμό. Λένον, Ντίλαν, Στινγκ, Μπαέξ κ.ά. δέχτηκαν επικριτικά σχόλια από τον Τύπο και τους ίδιους τους ακροατές τους.

Το 1999 με αφορμή την υπόθεση Οτσαλάν ο Διονύσης Σαββόπουλος έγραψε το τραγούδι «Το Τσακάλι». Νομίζω ότι ισορροπεί αριστοτεχνικά ανάμεσα στο πολιτικό αίτιο και στην ποιητική απόσταση και την πλάγια θέαση:

*Κοίτα που ένας τρέχει από ανάγκη,
για να μην πιαστεί,
και πάλι εμάς θα πάρουν φαλάγγι,
εί, είμαστε άρρωστοι.*

*Ένας κόσμος που κρύβει το δράμα
με μία δήθεν στηλίτευση,
αζούριστος με την πιτζάμα
απ' τη μεταπολίτευση.*

Από εκεί και πέρα αυτός που αποφασίζει να πάει στο βάθος των πραγμάτων καλλιτεχνικά, το κάνει με τη δική του ευθύνη.